

**PRAVILNIK ZA
ISPITIVANJE I OCJENJIVANJE
RADA PASA GONIČA**

**PRAVILNIK ZA ISPITIVANJE I OCJENJIVANJE RADA PASA
GONIČA NA ZECA**

I OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom Kinološki savez u Bosni i Hercegovini - KSuBiH određuje uvjete za pojedina ispitivanja radnih sposobnosti pasa VI. FCI grupe – goniči, za cijelo područje BiH.

Članak 2.

Ispitivanje radnih sposobnosti goniča podijeljeno je na:

- a) ISPIT PRIROĐENIH OSOBINA GONIČA
- b) ISPIT RADA GONIČA

II DUŽNOSTI ORGANIZATORA

OPĆI PREDUVJETI

Članak 3.

Ispitivanje radnih sposobnosti goniča može organizirati samo matični kinološki Savez i njegove članice.

Ispit rada državnog značaja CACT- BiH i međunarodnog značaja CACIT organiziraju se na dostupnim prirodnim terenima bogatim s divljači.

Ispit prirođenih osobina moguće je, u nedostatku prirodnih i s divljači bogatih terena, organizirati u licenciranom ograđenom prostoru (gateru) veličine najmanje 200x200 metara u kojem se nalazi više komada zečje divljači.

Članak 4 .

Kinološke udruge koje žele organizirati ispitivanje rada goniča, dužne su u zadanom roku svoj plan priredbi za iduću godinu dostaviti matičnom Savezu na prihvaćanje i odobravanje.

Plan mora sadržavati datum, mjesto održavanja i vrstu priredbe.
Za državne i međunarodne priredbe to odobrenje daje Upravni odbor KSuBiH.

Članak 5.

Organizator ispitivanja rada goniča dužan je objaviti:

1. Najmanje mjesec dana ranije koju vrstu priredbe organizira i koje se candidature i naslovi mogu dodijeliti,
2. Datum, mjesto i vrijeme održavanja priredbe,
3. Pasmine koje mogu sudjelovati,
4. Najveći broj pasa koji može biti primljen,
5. Krajnji datum za podnošenje prijave,
6. Visinu prijavnine za sudjelovanje,
7. Osigurati zdravstvenu i veterinarsku službu,
8. Navesti uvjete za smještaj sudionika,

Članak 6.

Organizator određuje dovoljan broj sudaca za ispite sukladno odredbama ovog Pravilnika i prema Pravilniku o stručnom radu KSuBiH.

Ispitivanje prirođenih osobina obavlja jedan sudac, a na ostalim ispitima rada ocjenjuju najmanje dvoje sudaca za ocjenjivanje rada goniča.

Za ispitivanje rada goniča na kojima se dodjeljuje CACIT, organizator mora angažirati dvoje sudaca iz najmanje jedne kinološke organizacije i inozemstva u skladu s utvrđenim kriterijima u smislu Pravilnika o stručnom radu KSuBiH.

Članak 7.

Organizator ispitivanja rada goniča zadržava pravo pravodobnog otkazivanja ispita i to najmanje 5 dana ranije. O tome će obavijestiti prijavljene natjecatelje i suce, a novac za prijavninu vratiti. Ako priredbu otkáže kasnije, a neki natjecatelji ili suci dođu, organizator im je dužan nadoknaditi nastale troškove.

Članak 8.

Organizator ispita dužan je sucima nadoknaditi troškove kao i naknadu za njihov rad.

U troškove se uračunavaju:

- a) Troškovi prijevoza: za vožnju brzim vlakom I. razreda spavaćim kolima ili zrakoplovom. Na udaljenosti od oko 300 km sudac ima pravo koristiti se zrakoplovom, a na osjetno kraćim udaljenostima od navedene to je moguće uz raniji dogovor s organizatorom.
- b) Noćenje: hotelski smještaj – jednokrevetna soba s tušem.
- c) Dnevnice: Prema visini dnevnica u državnom Savezu, ili veće prema odluci organizatora. Suci kojima je mjesto boravka u mjestu priredbe također imaju pravo na uobičajenu dnevnicu.
- d) U pravilu, nadoknadu sucu za rad određuje se prema cjeniku KSuBiH.
- e) Sucu nije dopušteno sudjelovati u radu neke priredbe bez naplate troškova.

III ORGANIZACIJA ISPITIVANJA RADA GONIČA

SUDJELOVANJE

Članak 9.

Pri održavanju ispitivanja posebice se treba pridržavati slijedećeg:

- a) na ispitima i utakmicama rada goniča mogu sudjelovati psi upisani u rodovnu knjigu KSuBiH i rodovne knjige stranih kinoloških organizacija koje priznaje FCI, i koji imaju pozitivnu ocjenu oblika. Vodič psa mora biti član jedne od članica KSuBiH.
- b) vlasnik ili vodič psa na vrijeme podnosi prijavu organizatoru u kojoj mora biti: ime psa i broj, pasmina, spol, datum štenjenja, zatim ime i prezime i adresa vlasnika i vodiča, datum i potpis vlasnika odnosno vodiča;
- c) sudionici podnose pismenu prijavu za svoje pse u roku koji odredi organizator, a prilažu i dokaz o uplaćenju prijavnini;
- d) nijedna prijava neće biti primljena poslije određenog roka;
- e) strani državljani sudionici natjecanja prijavljuju pse na vrijeme
- f) u ekipnom natjecanju uz sudionike u ekipi prijavljuje se i pričuva;
- g) poslije zaključenog prijavljivanja za ispite ne može biti prihvaćena nikakva izmjena ili zamjena prijavljenog s neprijavljenim psom;
- h) odjava na ispitima prihvaća se najmanje pet dana prije natjecanja i tada se vraća uplaćeni iznos. Jedino kuje koje se tjeraju u vrijeme natjecanja smatrat će se pravodobno odjavljene.

Članak 10.

Ne mogu se prijaviti opasni psi, psi oboljeli od zaraznih bolesti, kuje koje se tjeraju, kao ni psi vlasnika ili vodiča isključenih iz kinoloških organizacija, ili vodiča kojima je izrečena zabrana sudjelovanja na kinološkim priredbama.

ŽDRIJEBANJE

Članak 11.

Ako se ispit provodi u više skupina, raspored pasa utvrđuje organizator natjecanja.

Raspored natjecatelja unutar jedne skupine određuje se u pravilu ždrijebom. Prozivanje pri ždrijebanju vrši se prema redosljedu prispjeća prijava. Najviše 5 pasa jednog vlasnika može biti raspoređeno u jednoj bateriji.

VODITELJ ISPITA

Članak 12.

Organizacija koja organizira ispitivanje rada goniča određuje vođu ispita, njegove pomoćnike i službene pucače. Vođa ispita prema pravilu mora biti ispitani i priznati vodič.

Vođa ispita odgovoran je za pripremu i neometanu provedbu priredbe. Organizator zajedno s vođom ispita ima punu odgovornost za uredno provođenje ispita. Vođa ispita potpisuje zbirni izvještaj o održanoj priredbi i prima eventualne žalbe i prigovore predviđene člankom 52 ovog Pravilnika.

Članak 13.

Prije početka ispitivanja rada goniča suci održavaju kratak dogovor da bi uskladili ocjenjivanje i da bi im se, ukratko, opisao teren na kome će se provoditi ispit.

Članak 14.

Ispitivanje rada pasa obavlja se pojedinačno.

Članak 15.

Pretraživanje terena traje najmanje dvadesetak minuta, a najviše trideset pet minuta, (ovisno o terenu, o brojnosti divljači i vremenskim uvjetima), a ako pas ne napravi pogrešku prije isteka tog vremena, koja ga isključuje iz daljnjeg natjecanja.

Pas može biti pozvan da ponovi rad ako u redovitom vremenu nije podignuo divljač i ako je zadovoljio svojim radom.

Ponovljeni rad može trajati maksimalno 50 % vremena koje je psu bilo na raspolaganju prilikom prvog pretraživanja terena.

Članak 16.

Na početku rada psima se daje pet minuta za zagrijavanje. Ako pas u tom vremenu uspješno obavi neku radnju, taj uspijeh se uračunava u ocjenu, ako napravi pogrešku ona se ne uzima u obzir.

Članak 17.

Uporaba zviždaljke ili glasa treba biti svedena na najmanju mjeru.

Suci će zbog nedoličnog ponašanja vodiča ili radnji koje ometaju normalan tijek ispita, isključiti vodiča iz daljnjeg natjecanja.

Članak 18.

Za vrijeme ispitivanja rada pas ne smije nositi nikakav aparat koji služi za zapovijedanje, korigiranje i upravljanje radom psa.

Članak 19.

Suci nastoje da u granicama postojećih mogućnosti svim psima osiguraju približno jednake uvjete rada.

Članak 20.

Poslije označavanja kraja „turnusa“ ne uzima se u obzir ni uspjeh ni pogreška psa.

A. ISPIT PRIROĐENIH OSOBINA GONIČA

Članak 21

Cilj ovog ispita je utvrditi kod pasa goniča prirodene osobine za rad u lovu, koje su karakteristične za pasminu kojoj pripadaju.

Članak 22.

Na ispitima mogu sudjelovati psi do navršениh trideset mjeseci. Psi se ispituju pojedinačno. Ispiti se u pravilu održavaju na proljeće i jesen u gaterima, a mogu se održavati i tijekom lovne sezone.

Psi se ocjenjuju sukladno odredbama članka 24 i 31. ovog Pravilnika.

Članak 23.

Ispit prirođenih osobina (IPO) nije dovoljan za dobivanje titule državnog ili međunarodnog prvaka u ljepoti i radu.

Članak 24.

Na ispitu prirođenih osobina ispituju se slijedeće natjecateljske discipline:

1. traženje – pronalaženje – ustrajnost u radu
2. ponašanje na pucanj
3. gonjenje divljači
4. glas
5. nos - njuh
6. poslušnost i vodljivost

Pozitivnu ocjenu tj. priznanje prirođenih osobina dobit će onaj pas koji osvoji minimalno 34 boda i dobije pozitivne ocjene u svih šest (6) disciplina iz ovog članka Pravilnika.

Članak 25.

U jednom danu sudac može ocjeniti najviše 12 pasa.

B. ISPIT RADA GONIČA

Članak 26.

Ispit rada obuhvaća obavezne discipline prema Pravilniku.

Članak 27.

Ispiti se održavaju na proljeće i jesen u gaterima, a mogu se održavati i tijekom lovne sezone.

Članak 28.

Na ispitima rada ispituju se psi goniči pozitivno ocijenjenog oblika i položenog IPO svih dobnih starosti. Psi se ispituju pojedinačno.

Izuzetno od predhodnog stava, autohtoni goniči u BiH mogu pristupiti radnom ispitu bez položenog ispita prirođenih osobina, ali pod uvjetom da se radi o priredbi na kojoj se ne dodjeljuju titule ni kandidature.

Članak 29.

Ocjenjivanje rada goniča obavlja se prema odredbama članka 30. ovog Pravilnika. Na ovim ispitima rada mogu se dodjeljivati kandidature CACT- BiH i R.CACT- BiH ili CACIT i R.CACIT, ovisno o rangju ispita rada.

IV OCJENJIVANJE

Članak 30.

Ocjenjivanje rada goniča obavlja se prema odredbama članka 31. ovog Pravilnika.

Članak 31.

Pojedine natjecateljske discipline ocjenjuju se na ispitivanjima rada goniča dodjeljivanjem odgovarajućeg broja bodova.

Natjecateljske discipline	Broj bodova	
a) obvezne:		
1. Ocjena oblika	- 0 – 7 bodova	max – 7 bodova
2. Ponašanje na pucanj	- 0 – 5 bodova	max – 5 bodova
3. Traženje – pronalaženje – ustrajnost u radu	- 0 – 25 bodova	max – 25 bodova
4. Gonjenje divljači	- 1 bod po min.	max – 60 bodova gonjenja
5. Glas	- 0 – 5 bodova	max – 5 bodova
6. Krvni trag: povlaka	- 0 – 14 bodova	max – 14 bodova
7. Nos – njuh	- 0 – 20 bodova	max – 20 bodova
8. Ponašanje kod mrtve divljači	- 0 – 5 bodova	max – 5 bodova
9. Poslušnost i vodljivost	- 0 – 5 bodova	max – 5 bodova

OCJENJIVANJE

1. Ocjena oblika

Dobar	- 1 bod
Vrlo dobar	- 2 boda
Odličan	- 3 boda
CAC	- 4 boda
CACIB	- 5 bodova
Nac.šamp. u ljepoti CH BiH	- 6 bodova
Int.šamp. u ljepoti C.I.B.	- 7 bodova

2. Ponašanje na pucanj

Nedovoljan	- 0 bodova
Dovoljan	- 2 boda
Dobar	- 3 boda
Vrlo dobar	- 4 boda
Odličan	- 5 bodova

3. Traženje – pronalaženje – ustrajnost u radu

Nedovoljan	- 0 bodova
Dovoljan	- 10 bodova
Dobar	- 15 bodova
Vrlo dobar	- 20 bodova
Odličan	- 25 bodova

4. Gonjenje divljači

Nedovoljan	- 1 – 4 min.	- 1 - 4 boda
Dovoljan	- 5 – 9 min.	- 5 - 9 bodova
Dobar	- 10 – 19 min.	- 10 - 19 bodova
Vrlo dobar	- 20 – 29 min.	- 20 - 29 bodova
Odličan	- 30 min.	- 30 bodova (max 60)

5. Glas

Nedovoljan	- 0 bodova
Dovoljan	- 2 boda
Dobar	- 3 boda
Vrlo dobar	- 4 boda
Odličan	- 5 bodova

6. Krvni trag – povlaka

Nedovoljan	- 0 bodova
Dovoljan	- 4 boda
Dobar	- 6 bodova
Vrlo dobar	- 10 bodova
Odličan	- 15 bodova

7. Nos – njuh

Nedovoljan	- 0 bodova
Dovoljan	- 5 bodova
Dobar	- 10 bodova
Vrlo dobar	- 15 bodova
Odličan	- 20 bodova

8. Ponašanje kod mrtve divljači

Nedovoljan	- 0 bodova
Dovoljan	- 2 boda
Dobar	- 3 boda
Vrlo dobar	- 4 boda
Odličan	- 5 bodova

9. Poslušnost i vodljivost

Nedovoljan	- 0 bodova
Dovoljan	- 2 boda
Dobar	- 3 boda
Vrlo dobar	- 4 boda
Odličan	- 5 bodova

Članak 32.

Traženje – pronalaženje – ustrajnost u radu, gonjenje, glas i nos – njuh spadaju u discipline prve kategorije, dok sve ostale discipline spadaju u drugu kategoriju.

Članak 33.

Goniči se mogu na radnim ispitima ocjenjivati i u neobaveznim disciplinama, a na zahtjev organizatora koji ispit organizira, uz suglasnost matičnog Saveza u BiH.

b) Neobavezne discipline	Broj bodova	
1. Uzdržljivost od gonjenja divljači	- 0 – 10 bodova	max – 10 bodova
2. Oblajavanje, pokazivanje divljači	- 0 – 10 bodova	max – 10 bodova
3. Donošenje divljači	- 0 – 5 bodova	max – 5 bodova
4. Oštrina grabežljivice	- 0 – 10 bodova	max – 10 bodova
5. Čuvanje predmeta ili mrtve divljači	- 0 – 5 bodova	max – 5 bodova

OCJENJIVANJE

1. Uzdržljivost od gonjenja srneće divljači

neuzdržljiv	- nedovoljan	- 0 bodova
manje uzdržljiv	- dovoljan	- 2 boda
srednje uzdržljiv	- dobar	- 5 bodova
uzdržljiv	- vrlo dobar	- 8 bodova
potpuno uzdržljiv	- odličan	- 10 bodova

2. Oblajavanje, pokazivanje divljači

a) oblajavanje	- ne oblajavanje divljači	- 0 bodova
	- oblajava divljač	- 10 bodova
b) pokazivanje divljači	- ne pokazuje divljač	- 0 bodova
	- pokazuje divljač	- 10 bodova

3. Donošenje divljači

	- ne donosi divljač	- 0 bodova
	- donosi divljač	- 5 bodova

4. Oštrina na grabljivice

	- nije oštar na grabljivice	- 0 bodova
	- srednje oštar na grablj.	- 5 bodova
	- oštar na grabljivice	- 10 bodova

5. Čuvanje predmeta ili mrtve divljači

	- ne čuva predmet ili mrtvu divljač	- 0 bodova
	- čuva predmet ili mrtvu divljač vezan	- 3 boda
	- Čuva predmet ili mrtvu divljač nevezan	- 5 bodova

U radnju knjižicu – rodovnicu unose se opisna ocjena i broj bodova ako se provjera neobaveznih disciplina vršila samostalno pored obveznih disciplina. (Npr. „uzdržljiv od gonjenja srneće divljači“, ili „oštar na grabežljivca“ ili slično).

Članak 34.

Pas može dobiti jednu od ocjena samo ako je podigao divljač i gonio je određeno vrijeme prema ovom Pravilniku.

Članak 35.

Kratkonogim goničima se skraćuje vrijeme gonjenja za 30 % od potrebitog vremena, u smislu članka 31. točke 3. ovog Pravilnika.

Članak 36.

Temeljem zbroja postignutih bodova ispitani psi dobivaju jednu od ocjena:

- Nedovoljan	- 0	- 33 boda
- Dovoljan	- 34	- 59 bodova
- Dobar	- 60	- 84 boda
- vrlo dobar	- 85	- 94 boda
- Odličan	- 95	- 116 bodova

Članak 37.

Na ispitima državnog značaja, mogu se dodjeljivati kandidature CACT-BiH i Rez.CACT-BiH, a na utakmicama međunarodnog značaja CACIT i Rez.CACIT.

Članak 38.

Na ispitima rada na kojima se dodjeljuje kandidatura CACIT, mora se položiti krvni trag (umjetan), dok se za ostale rangove natjecanja može u nedostatku krvnog traga postaviti povlaka. Na ispitima rada na kojima se dodjeljuju kandidature CACT-BiH odnosno CACIT, mora sudjelovati najmanje 6 pasa.

Članak 39.

Ako se utakmica da dodjelom kandidature CACT-BiH i CACIT održava u dvije ili više baterija, na kraju natjecanja redoslijed pasa određuje sudačko povjerenstvo.

Članak 40.

Rezultati koje pas postigne u ispitivanju kroz obvezne discipline određuju njegov uspjeh i mjesto na ocjenskoj – bodovnoj listi. Rezultat rada psa pokazani u neobaveznim disciplinama (ako su se iste ispitivale) služe samo kao dopuna vrijednosti psa. U slučaju da dva psa pokažu jednaku vrijednost u obveznim disciplinama, prednost će imati onaj pas koji bude bolji u neobaveznim disciplinama. Ukoliko se dogodi da su dva psa izjednačena po rezultatima ispitivanja i u obveznim i u neobaveznim disciplinama, prednost ima mlađi pas i ženka pred mužjakom.

Članak 41.

Organizator može predvidjeti dodjeljivanje počasnih zvanja i titula za postignuti uspjeh, a vodiča za dobro vođenje može nagraditi prigodnim nagradama.

Članak 42.

Suci nisu obvezni predviđene kandidature i počasne titule dodjeliti, ako misle da nisu zaslužene.

Članak 43.

Ako zajedno ocjenjuje više sudaca, za svakog psa donosi se zajednički dogovorena ocjena, a ako se to ne može, ocjena se izražava na temelju srednje vrijednosti ocjena pojedinih sudaca.

Članak 44.

Pri ocjenjivanju i rangiranju pasa suci vode računa o stilu, načinu rada i standardu svake pasmine goniča.

U ocjensku listu upisuje se postignuti broj bodova za svaku disciplinu, njihov ukupan zbroj i ocjena o kratak opis rada psa. U opisu se navode dobre osobine i nedostaci u radu. Obavezatno se navodi koliko je puta pas dignuo divljač.

Podatci iz ocjenskih lista unose se u odgovorajuće tablice.

Članak 45.

Predsjednik sudačkog povjerenstva t.j. na kraju natjecanja javno priopćuje dodijeljene ocjene, osvojene kandidature i počasne titule te ih obrazlaže.

Postignuti uspjeh, kao i neuspjeh – eliminacija, upisuju se u rodovnicu odnosno u radnu knjižicu. Te podatke potpisuje sudac, odnosno suci.

VI ELIMINACIJSKE POGREŠKE

Članak 46.

Eliminacijske pogreške zbog kojih se pas isključuje iz daljnjeg natjecanja jesu:

- traženje psa ne odgovara tipu rada pasmine
- bezvoljnost u radu
- podizanje divljači, bez štekanja, glasa
- štekanje na prazno često i učestalo, bez rezultata
- prelazak i zanemarivanje gonjenja
- hvatanje divljači bez glasnog gonjenja
- odbijanje slijeđenja divljači na svježem tragu tri puta
- nekontrolirano ponašanje nakon pucnja kao rezultat straha od pucnja
- nekontrolirano ponašanje poslije pucnja
- nekontrolirano kretanje psa po terenu, nesistematičnost u radu
- neodazivanje na poziv vodiča dulje vrijeme tj. iznad 30 minuta
- trganje ili zatrpavanje divljači
- strah od divljači
- tjeranje srneće divljači bez mogućnosti opoziva iznad 5 minuta

VII SUDAČKI IZVJEŠTAJ

Članak 47.

Po završenom ispitu suci moraju načiniti izvještaj u tri primjerka u kojem ukratko daju sljedeće podatke:

- vrsta i broj dovedenih pasa
- vremenski i klimatski uvjeti na dan natjecanja
- podatci o terenu i broj pojedinih vrsta divljači
- podatke o sucima koji su ocjenjivali pse
- podatci i uspjeh sudačkih pripravnika koji su sudjelovali na ispitu

Članak 48.

Organizator ispita dužan je sudački izvještaj dostaviti matičnom Savezu i ako se radi o CACIT-u, a za sve priredbe bez obzira na razinu najkasnije u roku osam dana.

U izvještaju moraju biti navedene pojedinačne ocjene svih ispitanih pasa i dodijeljene kandidature CACT- BiH, odnosno CACIT, u roku osam dana od održane priredbe.

Članak 49.

Kinološke organizacije dužne su matičnom Savezu dostaviti zbrojene ocjene svih ispita na kojima su dodjeljivanje kandidature CACT – BiH, odnosno CACIT, u roku od 8 dana od održane priredbe.

VIII VODIČI

Članak 50.

Vodiči sa psima moraju biti na mjestu u vrijeme određeno za sastanak i početak rada. Vodiči su dužni držati se uputa i naloga sudaca i vođe ispitivanja.

IX GLEDATELJI

Članak 51.

Gledatelji se moraju prilagoditi svim zapovjedima vođe ispitivanja i redara i mogu se kretati samo putevima i stazama, a ne smiju se kretati po obrađenim poljoprivrednim površinama.

X PRIGOVORI

Članak 52.

Na sudačke odluke može se dati pismeni prigovor najkasnije jedan sat poslije proglašavanja rezultata, uz novčanu kauciju koja mora biti naznačena u odredbama natjecanja.

Prigovor se daje vođi ispita, koji zajedno s delegatom matičnog Saveza i sucima razmatra prigovor, a delegat donosi rješenje.

U slučaju neosnovanih prigovora kaucija pripada organizatoru.

Kaucija se vraća ako se prigovor prihvati.

Članak 53.

Odluka delegata matičnog Saveza je konačna i na nju se ne može žaliti.

XI ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 54.

Uz ovaj Pravilnik mogu se primjenjivati i drugi pravilnici za ispitivanje i ocjenjivanje rada goniča koje priznaje FCI, uz predhodnu suglasnost mjerodavnog tijela KSuBiH.

Članak 55.

U cilju ujednačavanja kriterija ocjenjivanja uz ovaj Pravilnik donose upute ocjenjivanja rada goniča na ispitima, koja su njegov sastavni dio i obavezno se moraju primjenjivati.

Službeno tumačenje Pravilnika i upute daje Stručni odbor KSuBiH

Članak 56.

Ovaj Pravilnik za ispitivanje i ocjenjivanje rada pasa goniča stupa na snagu od 14.04.2012. godine.

UPUTE ZA OCJENJIVANJE

A) OBAVEZNI PREDMETI

1) Ocjena oblika

Bodovi za ocjenu oblika dodjeljuju se prema tablici Pravilnika.

2) Ponašanja na pucanj

Nevezan pas koji je odložen u odgovarajućem položaju (sjedeći, stojeći ili ležeći), i koji nakon pucanja sa 30 – 50 metara udaljenosti ostaje miran i s interesom prati pucanj ocjenjuje se ocjenom odličan i nakon pozivanja dolazi vodiču.

Vežan pas ocjenjuje se ocjenom vrlo dobar.

Svako odstupanje od gore navedenog idealnog ponašanja umanjit će ocjenu srazmjerno težini odstupanja.

Pozornost treba obratiti na nevezanost odnosno vezanost psa, koja umanjuje ocjenu za jedan.

Pse sumnjive na plahost treba na pucanj provjeriti nevezane. Pas koji nakon pucanja u bijegu cvili ili se drugačije ponaša, ocjenjuje se ocjenom 1 i eliminira se (preporuka isključenje iz uzgoja).

Ispitivanje se vrši s dva pucnja.

3) Traženje – pronalaženje – ustrajnost u radu

U normalnim uvjetima pas treba pronaći i dignuti divljač (zeca ili lisicu) u vremenu od 20 - 35 minuta traženja (ovisno od vremenskih uvjeta, a i o brojnosti divljači na tom terenu).

Nakon isteka datog vremena ako ne digne divljač, pas se opoziva.

Psu se ponovo daje mogućnost popravka, ako je zadovoljio traženjem u tipu rada pasmine i ako nije dignuo divljač, i to na kraju ispitivanja gonjenja prema redosljedu koji odrede suci.

Takvo pravo pripada I psu koji digne divlju svinju.

Od goniča se zahtijeva da traži čisto, temeljito i temperamentno po jutarnjim svježim tragovima ili ostacima istih propuštajući noćne tragove, ako ih nema, onda mora sistematski, ne naslijepo, pretraživati teren u koncentričnim krugovima, koristeći povoljan vjetar, ostatke tragova i sve naznake koje bi ukazale pravac kretanja divljači i proctor na kojem se sada nalazi, do trenutka podizanja divljači.

Vrlo je bitno da gonič traži isključivo po svježim jutarnjim tragovima, da se ne zadržava na otvorenom polju i čistinama gdje je divljač bila na paši, već da traži po grmlju, šumarcima i šumi.

Tijekom traženja dozvoljava se vodiču diskretno poticanje psa glasom ili zviždanjem. Na taj su način vodič i pas u neprekidnom kontaktu, što psu daje sigurnost u radu. Pas se u tjeku rada može udaljiti od vodiča toliko da ga u svakom trenutku može opozvati glasom ili zviždukom.

Ako na jednom prostoru pas ne pronađe divljač, vodič se postupno može prateći psa pomicati ka prema nepretraženom terenu.

Kao manu izuzimamo ako se pas javlja na tragu prije nego što je podigao divljač. To javljanje zove se poštekavanje, a proizlazi iz nesigurnosti psa, nepravilne izobrazbe ili slabije kvalitete nosa.

Dozvoljava se javljanje 1-2 puta prije podizanja divljači, što upozorava lovca na prisutnost divljači, a pas to instiktivno čini da bi podigao divljač koju osjeća u blizini. Ako se divljač ne digne nakon 2-3 minute, ovo se vodi kao minus.

Najviše se cijeni gonič koji se oglašava tek u trenutku kad podiže divljač i to vriskom.

Na ispitima prirodnih osobina kriteriji ocjenjivanja su blaži.

4) Gonjenje divljači

Vrijeme gonjenja računa se od trenutka kada pas podigne lisicu ili zeca, pa do posljednjeg glasa na tragu. Vrijeme koje protekne od javljanja psa do podizanja divljači. Vrijeme koje je potrebno da se nakon gonjenja vrati vodiču, ne računava se u vrijeme gonjenja. Gonjenje mora biti glatko i neprekidno. Tijekom gonjenja manje pauze, ako nisu česte i duže, računavaju se u gonjenje.

Pauze u gonjenju koje su duže od 5 minuta računaju se kao da je pas zeca ili lisicu, odnosno njihov trag izgubio, što umanjuje ocjenu u disciplini traženja – pronalaženja – ustrajnosti u radu, kao i ocjenu za nos – njuh. Izuzetak gdje se može tolerirati isprekidano gonjenje, je kada pas goni mladog zeca, kojeg ni najbolji gonič ne može goniti dugo i glatko. Na vrijeme gonjenja utječu i vremenski uvjeti kao i konfiguracija i sastav tla. Npr. Što je veća vlažnost zraka bez vjetra, miris divljači duže se zadržava za razliku kad je suho vrijeme i vjetrovito itd.

Psi koji prebrzo gone divljač, munjevito, brzopleto, ne mogu divljač – trag tako čvrsto držati kao psi koji gone nešto lakše, smirenije, jer prvi češće preskaču trag i gube ga. Isto tako nije dobro da pas goni presporo, jer tada zaostaje za divljači koja ima sve više vremena za prikrivanje traga, odnosno pravca kretanja I često lovac bude zatečen I iznenađen od zeca ili lisice koji su daleko ispred psa. Pas koji goni brzo između jednog I drugog navoda (ni prebrz ni prespor), ima u pravilu dobar nos I dobre notorne reakcije. Osim toga na većim kompleksima terena divljač nema vremena za prikrivanje traga, već mora najvećom brzinom grabiti naprijed I izaći na put ili čistinu ispred lovca.

5) Glas

Kada gonič goni, oglašava se zvonkim glasom. Kod goniča posebno se cijeni vriskanje u momentu podizanja divljači, kojeg duljina i intenzitet u stanovitoj mjeri odaje i temperament psa. Najkvalitetniji je čist, visok i zvonak glas, zatim slika nešto dublji i puniji glas. Pas koji goni bez glasa, diskvalificira se i ISKLJUČUJE IZ UZGOJA.

6) Krvni trag – povlaka

Povlaka se postavlja na način da se divljač priveže špagom na jedan duži štap i povlači po terenu u dužini od 150 metara, s obavezno dva zavoja od 10 – 20 metara.

Od postavljanja traga do puštanja psa da izradi trag mora proći najmanje 15 minuta.

Disciplina rad na krvnom tragu ispituje se kao i ostali tragovi kod svih lovnih pasmina, a koristiti se može divlja svinja.

Rad na krvnom tragu ispituje se u pravilu na umjetnom krvnom tragu, a krv za polaganje traga priprema vođa ispita dogovorno sa sucima ispita. U nedostatku potrebne količine krvi smjesi se može dodati svježa goveđa krv, ali ne više od jedne trećine ukupne količine.

Krvni trag postavljaju suci ispita. Trag se postavlja u dužini oko 300 metara, s najmanje dva zavoja u dužini od dvadesetak metara i moraju biti krivudavi. Na jednom tragu dozvoljava se ispitivanje samo jednog psa. Za svakog psa postavlja se jedan trag. Od polaganja traga do početka ispitivanja mora proći najmanje 7 sati., a obično se trag postavlja na večer. Vodič psa dovodi na obilježen početak krvnog traga i izdaje mu zapovijed da primi krvni trag i nastavi ga zatim slijediti do postavljene divljači. Tokom praćenja – slijeđenja krvnog traga vodič može psa podstrekivati na traženje, ali ga ni u kojem slučaju ne smije ispravljati ili mu pokazivati trag i pravac. Ako pas skrene s krvnog traga mora se sam ispraviti i vratiti ponovo na trag. Ukoliko je potrebno da ga vodič vraća na trag, umanjuje mu se jedna ocjena. Ne uzima se kao pogreška ukoliko pas prilikom slijeđenja naiđe na svježije tragove divljači te iste prati 10 – 15 m, ali se potom sam vraća na trag.

Kad pas izradi trag do pedesetak metara do kraja, pušta ga se, ukoliko je bio vezan, da trag do kraja izradi nevezan.

Ocjenom odličan ocjenjuje se onaj pas koji izradi krvni trag uz najviše dva skretanja sa traga, ali uz uvjet da se sam ispravio i ponovno vratio na trag.

Ocjenu vrlo dobar dobiti će onaj pas koji je dva puta skrenuo s traga, a od toga jednom se sam ispravio, a jednom je bilo potrebno da ga ispravi vodič.

Ocjenu dobar dobiti će pas koji izradi trag uz dvije korekcije koje sam učini i jednu uz pomoć vodiča.

Ocjenu dovoljan dobiti će onaj pas kojem je potrebno da ga vodič vraća na trag u tri navrata. Kod ocjenjivanja pored iznijetog, na ocjenu utječu i staloznost pri radu, te kvaliteta i rutina izrade traga.

7) Nos – njuh (kvaliteta nosa)

Nakon što smo vidjeli cjelokupan rad goniča, lako možemo donijeti pravilan sud o kvaliteti nosa. Dobar nos je kvalitetna urođena osobina.

Kvalitetu nosa – njuha ocjenjujemo tako, da uzmemo u obzir cjelokupan rad psa: kako je tražio, kako je pronašao, kada je podigao divljač, koliko je vremena gonio, kako je rješavao petlje i zavoje, kako je radio na krvavom tragu ili povlaci itd.

Kod donošenja ocjene kvalitete nosa treba voditi računa o vremenskim uvjetima. Kad je suho vrijeme, posebno vrućina, mraz ili led, osjetilo njuha može oslabiti. Bura ili jak vjetar ometa psa, kiša ili snjeg nešto manje, ali po kiši i snježnoj vijavici pas teže pronalazi divljač,

goni nešto lakše, često ne tako glatko kao za južnog i vedrog vremena. Pored toga treba uzeti u obzir i kvalitetu tla.

Po kamenitom tlu teže je slijediti trag nego po mekanom, teže je goniti zeca po prašnjavoj cesti nego po šumskoj stazi itd. Treba cijeliti i izvježbanost psa. Pas koji puno lovi zeca, lako će praksom i iskustvom nadomjestiti ono što mu manjka kod kvalitete psa. Kao što je rečeno, kod donošenja ocjene o kvaliteti nosa treba prosuditi cjelokupan rad psa i sve njegove radnje i poteze koje su u vezi s osjetilom njuha.

Ocjenu odličan za kvalitetu nosa – njuha ne može dobiti odrastao pas koji u traženju – pronalaženju i ustrajnosti, gonjenju i krvnom tragu ili povlaci dobije ocjene manje od vrlo dobar. Vrlo dobar je onaj pas koji za discipline traženje – pronalaženje – ustrajnost, gonjenje, dobije ocjenu vrlo dobar, a za krvni trag ili povlaku ocjenu dobar. Dobar je onaj koji iz svih disciplina dobije ocjenu dobar.

Dovoljan je onaj koji iz bilo koje od ovih disciplina dobije ocjenu dovoljan.

Pas koji je kresač – lažac, mora se diskvalificirati, jer ona se javlja zbog slabe kvalitete nosa na svakom tragu, pa čak i na tragu drugog psa i na tragu vodiča. On teže razlikuje svježi trag od starog, javlja se stalno, a ponekad i suprotno od pravca odlaska divljači.

Ovo iznijeto ne možemo strogo primjenjivati na mlade pse.

8) Ponašanje kod mrtve divljači

a) Kada se radi krvni trag

Na kraju krvnog traga položena je mrtva divlja svinja, na kojoj će sudac ocjeniti ponašanje psa. Sudac ili suci moraju biti sakriveni od pogleda psa kako bi pas imao osjećaj osame. Nakon odvezivanja psa oko 50 metara prije odstreljene divlje svinje, vodič je dužan da se povuče u šumu kako bi suci mogli ocjeniti ponašanje psa. Pas koji oštro i tremparentno hvata divljač u predjelu glave i vrata, a istu ne jede, ocjeniti će se ocjenom odličan (5). Pas koji odstreljenu divlju svinju hvata na više drugih mjesta osim glave, ocjeniti će se ocjenom vrlo dobar (4). Pas koji odstreljenu divlju svinju hvata sa svih strana, trbuh, noge, a ne jede istu, ocjeniti će se ocjenom dobar (3). Pas koji divljač grize i pokušava vući, ali je ne jede, ocjeniti će se ocjenom dovoljan (2). Pas koji divlju svinju grize i pokušava jesti bilo koji dio tijela, ocjeniti će se ocjenom nedovoljan (1), ali ga ta ocjena ne diskvalificira, budući da ne može dobiti I. nagradni razred bez obzira na već osvojeni broj bodova.

b) Kada se radi vlečka – povlaka

Prilikom izrade vlečke na kraju krvnog traga postavlja se obično zec, koji ne smije biti oštećen. Kada pas izradi trag do tridesetak metara do divljači, puštamo ga s povodnika (ako je bio vezan) da s otatak traga radi nevezan kako bi smo mogli iz te udaljenosti pratiti ponašanje psa kod mrtve divljači, onjuši je, uhvati za vrat i dva – tri puta protrese, ocjenjuje se ocjenom odličan. Pas koji divljač jače steže, pokušava je jače ugristi, ali je ne čupa, ocjeniti će se ocjenom vrlo dobar. Ocjenom dobar ocjeniti će se pas koji divljač jače steže i pokušava je vući, no još uvijek je ne načima i ne jede. Ocjenom nedovoljan ocjeniti će se naj pas koji divljač gnječi, grize, te je počinje načinjati.

9) Poslušnost i vodljivost

Poslušnost i vodljivost su discipline koje se prate tijekom čitavog ispita rada.

Ocjenom odličan iz poslušnosti i vodljivosti ocjenjuje se pas koji izvršava svaku zapovijed svojeg vodiča, traži u onom smjeru u kojem ga vodič upućuje, na poziv se odmah vraća, prati

vodiča na povodcu ili bez povodca uz nogu bez zatezanja itd.

Vrlo dobru ocjenu dobit će onaj pas koji sve ove radnje izvodi na zahtjev vodiča, no ipak se stekne dojam samovolje psa, koja nije previše izražena.

Ocjenom dobar ocijenit će se pas koji u tri-četiri navrata pokaže da nema suradnje između vodiča i psa, te da ne izvršava sve zadane zapovijedi.

Ocjenu dovoljan dobit će pas koji radi sam za sebe, ne izvršava zapovijedi vodiča, ne prati ga uz nogu, itd.

Ocjenu nedovoljan dobit će onaj pas koji je izvan svake kontrole vodiča, koji se na poziv vodiča ne vraća, ili ga je nemoguće ponovno svezati

B) NEOBAVEZNE DISCIPLINE

1) Uzdržljivost od gonjenja srneće divljači

Posebnu pažnju kod goniča treba posvetiti negonjenju divljači. Zbog toga što im je gonjenje prirodno, u tome uspijevamo samo upornim radom i odvikavanjem od gonjenja srneće divljači. O potpunoj uzdržljivosti od gonjenja srneće divljači možemo govoriti samo za psa koji srne ne goni sigurno i provjereno i koji nailaskom na njihov trag ponjuši – primi i napušta. Uzdržljiv je pas koji primi slijed traga divljači, podigne je i nakon par stotina metara gonjenja napušta i vraća se vodiču ili nastavi tražiti drugu divljač. Srednje uzdržljiv je pas koji gonjenje srneće divljači napušta nakon par stotina metara, ali na poziv vodiča. Manje uzdržljiv je pas koji goni dulje od 2 minute.

2) Objavlavanje – pokazivanja

Pas mora objavljavati mrtvu ili ranjenu divljač do dolaska vodiča - lovca k psu.

Oblajivač je pas koji kad dođe do mrtve divljači, objavljava i glasom obaviještava vodiča – lovca da je pronašao mrtvu ili ranjenu divljač.

Pokazivač je pas koji se po pronalasku divljači vraća vodiču i istog navodi na trag k divljači.

3) Donošenje divljači

Donošenje dlakave ili pernate divljači na kopnu može se ispitivati na tragu i bez njega. Svako donošenje mora biti izvršeno tako da pas divljač ne trga, gnječi ili grize. Pas mora divljač potražiti, dobro je zahvaliti i što prije najkraćim putem, pa i preko prepreka, donijeti ispred vodiča, sjesti i na njegov poziv divljač ispustiti. Što bolje izvršenje ove radnje, to je bolja ocjena.

4) Oštrina na grabežljivicu

Gonič mora biti oštar na svaku grabežljivicu, posebno na lisicu, tako da se ne boji zgrabiti i zadaviti ju.

Ova disciplina isprobava se na lisici ili nekoj manjoj grabežljivici.

Vodič koji želi da mu se pas isproba u oštrini, mora sam donijeti dlakau grabežljivicu.

Oštar na grabežljivicu je onaj pas koji bez ustezanja zgrabi i zadavi.

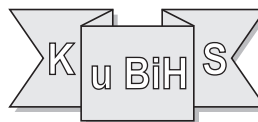
Srednje oštar pas je onaj pas koji grabežljivici prilazi i teže je hvata i davi.

Nije oštar onaj pas koji grabežljivicu samo zaustavlja be izakvih zahvata i ubrzo je napušta.

5) Čuvanje predmeta ili mrtve divljači

Pas mora znati čuvati predmet ili mrtvu divljač kod koje je odložen. On ne smije dozvoliti d taj predmet ili divljač netko drugi uzme ili joj se približi drugi pas. Pas može biti odložen vezan ili nevezan.

Ovaj Pravilnik za ispitivanje i ocjenjivanje rada pasa goniča stupa na snagu od 14.04.2012. godine u Laktašima.

OCJENSKI LIST

Ispit prirodnih osobina goniča

Ispit u radu goniča

MJESTO: DATUM: RED.BR.

K. U. ZNAČAJ ISPITA:

IME PSA -KUJE: BHR: OŠTENJEN:

PASMINA: OCIJENA OBLIKA:

VLASNIK/VODIČ:

Discipline:	OCJENA	BODOVI
1. Ocjena oblika (7)	_____ (___)	_____
2. Ponašanje na pucanj (5)	_____ (___)	_____
3. Traženje-pronalaženje ustrajnost u radu (25)	_____ (___)	_____
4. Gonjenje divljači (60)	_____ (___)	_____
5. Glas (5)	_____ (___)	_____
6. Nos - njuh (20)	_____ (___)	_____
7. Poslušnost/vodljivost (5)	_____ (___)	_____
UKUPNO OCJENA	_____ (___)	_____

DOPUNA ZA ISPIT U RADU

8. Povlaka / krvni trag (15) _____ (___) _____

9 Ponašanje kod mrtve divljači (5) _____ (___) _____

UKUPNO OCJENA _____ (___) _____

OPIS RADA: _____

UKUPNO BODOVA _____

OCIJENA/KANDIDATURA _____

KINOLOŠKI SUCI _____